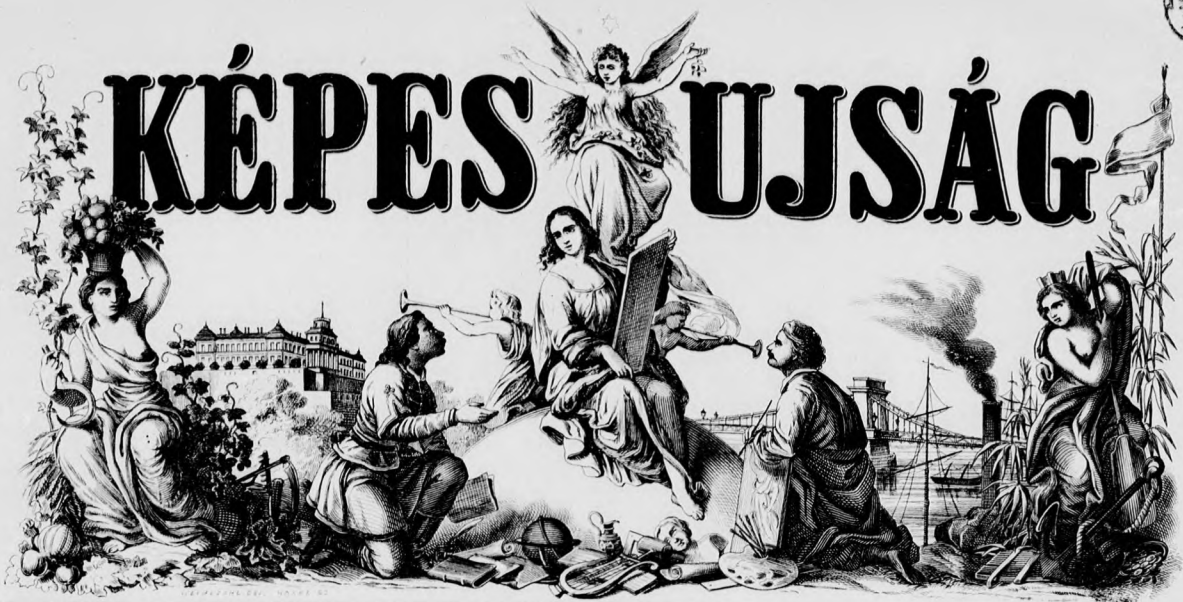

KÉPES ÚJSÁG

Megjelen minden Vasárnap másfél nagy lven.

2. szám.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.

MUNKÁCSI FLÓRA.

Közszeretemben álló nevet írunk e lapra. Oly nevet, mely számtalanszor harsogott már le és föl a színház egyik falától a másikig tapsoló, tomboló, elragadtatott közönség ajkáról; oly nevet, melynek szeretetreméltó tulajdonosnője annyiszor rikatá, majd nevétteté már meg a nemzeti színház látogatóit: a mennyiszor még egyetlen fiatal művésznők sem: mert Flóránk jitéka mindig természetes és jól fölfogott; oly nevet irtunk le, mely egykor a magyar művészet egén bámult csillagként fog tündökölni.

Ki ne látta volna Munkácsi Flórát, midőn Szigligeti „C z i g á n y”-ában a szegény R ó z s i szerepét adá? Azon művészi jelenetben, mikor már őrzöng távozott kedvese után, arczán, szemében, egész valóján a kétségbeesett szerelem hervasztó bűja tükröződik; megnyitja ajakát... lélkünk legbensőjéig hatnak e bánatos szavak, és szerelmünk zokogni az ábrándozó gyermek szomorú sorsa fölött. Fürtein hervadt koszorú virágai függnek; e virágok mindegyikében egy-egy boldogságnak hervadását látjuk; csüggetegen tépdeli virág-testvéreit — mint egy Ophélia. . . .

A ki látta Munkácsi Flórát Rózi szerepében: lehetetlen, hogy elragadtatással ne em-

lékeznek róla, oly művészi, oly bevégzett egészet képez itt minden szava, tekintete, mo-
solygása, mozdulata.

Nézzük meg őt most a „Fenn az ernyő nincsen kas” című koszorús vígjátékban, a szeszélyes, nagyravágó, minden lépten-nyomon etikettét követelő Ilonka szerepében. Azt hinnők: lehetetlen ugyan-egy művésznőnek e két, egymással oly ellenkező szerepet annyi tökélyvel betölteni. Itt Munkácsi Flóra a termék leánya, kit édes mamája ferde nevelési nézetei a mai kor divatja szerint képeztek, nedélyes, finnyás, fény után kapkodó — mintha csak az első emeleti páholyok valamelyikéből szállt volna alá a színpadra, s ott folytató a páholyban megszakasztott viseletet, beszélgetést. . . . Dobsa IV. László című drámájában szintén kitiűően személyesíti A y d á t, a szerető kum leányt, László király kedvesét.

De minek hordjuk itt föl az ifjú művésznőnek még több szerepét? Eléggé ismeri őt nemcsak a pesti, de általában egész Magyarország művészetkedvelő közönsége.

Hogy vidéken miként szokták őt fogadni: elég szép tanúsága annak

Munkácsi Flóra.

a pápai „Flóra hidja“, melyet a színészeknek az emelet másik részéből az udvaron keresztül kellett építeniök, hogy a szinpadra ki s be járhasanak, miután Flóra vendégszerelése alatt lehetetlen volt a betódult közönség tömött seregén által hatolni.

Művésznök pedig még oly fiatal: hogy eddigi működése csak mint bimbó tekintetű, — még csak ezután fogjuk őt mint a magyar színészet kifejlett virágát bámulhatni. —i—n.

Meddig mondják az ördögöt feketének?

(Ajánlom e cikket lefordítás végett.)

Hatodik esztendeje, hogy lapjaink félbuzosan, félnevetve közlék azon megtörtént dolgot, hogy egy párizsi ügyvéd megbízatás folytán kénytelenített Pestre jöni, s Berlinben vagy hol elhitette vele, hogy Magyarországon annyi az utonálló, hogy nem lehet biztonságban megindulni hozzánk, ha csak biztosítólevelet nem vált az utazó, ki megfizetvén a díjt, e különös okmányal minden rablócsapat bizton átéreszi.

A megrémült ügyvéd Bécsben mindenfelé tudakozódott, hogy vajlon Bécsben nincsen-e valami úgnök, ki neki e biztosítólevelet megszerene, míg aztán akadt olyan bücsületes németre, ki sokat csuszván-mászván az alföldön, nagy nehezen megnyugtatta, hogy a magyar ember megteszi ugyan, hogy vendégnek megfoghatja, s még arra is rákényszeríti, hogy a kedvéért megegyék egy sült ludat; de bántani bizonyosan nem fogja senki.

E tényt lapjaink is közlék, még pedig olyan alakban, hogy még az is elhithette, a ki különben mennyre-földre megesküszik, hogy a hírlapokat úgy szerkesztik, hogy a szerkesztő megfogad amnyi embert, a mennyi képes a lapot hetenkint vagy naponkint telehaduzni.

Néhány hónappal ezelőtt ismét a lapokban volt közzétéve egy indítvány, melynek írója átlátván, hogy a külföld nem ösmer bennünket, hathatosán ajánlá, hogy pályázat útján jutalmaztassék egy olyan regény, mely a külfölddel megösmertessen úgy, a hogy vagyunk; remélvén, hogy a különböző nyelvekre fordítandó regény végre is fölvilágosítja a külföldet.

A szándék jó, meglehet létesül is; azonban míg a pályázat ki lesz hirdetve, hasznosabbnak találók összeírni néhány jámborságot, mit a külföldiek követnek el; s aztán font vagy mázsaszámra mérjük meg, a gyarlóság vádjá minket illet-e vagy az idegeneket? ítéljé meg az olvasó.

Triest nincsen épen a világ végén, s hogy csakugyan nincsen ott, az is bizonyítja, hogy pesti kereskedők közlő számosan vannak egyesek összekötésben triesti kereskedőkkel, s épen ezen viszonynál fogva megtörténik, hogy peres ügyekben ügyvédre van szükség. Egyike pesti nagy-kereskedőinknek a triesti jelesebb ügyvédek közül kérvén föl egyet bizonyos pörbeli ügyben, midőn az egész dolog befejezve lőn, a tiszteletdíjon fölül két akó budai vörös bort is küldött az ügyvédnek.

A pesti nem kívánt ugyan valami nagy hállalkodást; hanem annyit mégis megvart,

hogy az illető megizelvén a jó bort, majd csak megírja, hogy megkapta; de a ki nem irt, a triesti ügyvéd volt.

Sokáig várta a pesti levelet, végre azon hitben, hogy tün nem is kapta meg, egyik kereskedőháznak irt, tudakozná meg, vajlon az ügyvéd megkapta-e a hordót, melyben a budai sashegyi legjava vörös bor volt.

A triesti kereskedő maga elment az ügyvédhez, megkérde az ügyvédet, ki nagyon egykedvűen mondá, hogy igenis megkapta.

„No, annak örülök, — véli a kereskedő, — az én pesti barátom önt megakarta lepní.“

„Mivel?“ Kérdi bámulva az ügyvéd.

„A jó budai vörös borral.“

„Hatalan volt biz az, és bizonyos vagyok benne. hogy füstölt volt, azért az első izelés után rögtön eladtam néhány forintért egy bormérőnek, s még megörültem, hogy megszabadultam a kotyvaléktól.“

„Ezt kár volt tenni, uram, — mondja a kereskedő, — hisz a budai vörös bor a világban ösmeretes.“

„No, — mondja az ügyvéd fontos képpel, — ne mentegesse ön pesti barátját, én is tudom azt a mit tudok, az ön barátja nekem remekül füstölt bort küldött, hisz tudja meg ön, hogy Magyarországon nem is terem vörös bor!“

A kegyes olvasó talán tudja, hogy ügyvéd-ember köteles tanulmányként foglalkozott a statistikával, s ha abból ilyen gyarló fogalmat merített, mi magyarok bizon nem tehetünk róla.

Most szolgáljunk a statistikai példa után gazdaszáttal.

Nyolcz évvel ezelőtt valamelyik földesura dunántúli kerületből, félbuzdulván a gazdaszat emelésére, a Rajna mellől hozatott jószágkormányzót, ki hazájában valódi esodákat mivel; mert csak az volt hija, hogy a tenyerébe vett földön is ananász nem termett. A jószágkormányzó megérkezett, megnézte a birtokot, megkérdezé, mennyire esnek a legközelebbi piacok, épitetett aztán nagy pálinkagyárt, fejfét, az egész jószág nagy gonddal lön berendezve; s még az irigység sem tagadhatta volna meg, hogy nem erti a mesterséget; de ime, midőn a pálinka készen van, akkor veszi észre, hogy bortermő vidékben az olesó pálinka sem kelendő, s a piacra szállított tejet nem azért nem veszik meg, mert nem elegendő olesó; de mert a kisvárosi népség maga is tart tehenet, s ha itt ott egy-két forint árát megvesznek is, de azt is meszelyenkit, s ekkép a földesur nagy későn vette észre, hogy gazdasága be van ugyan rendezve, de nem a helyi viszonyok szerint. Az elkekeredés késő volt, az épületek maig is ott állnak, s bennük veszett a tőke, s a derék külföldi most vette észre, hogy ugyan nálunk is az a nap süt, a mi náluk: de nem olyan melegen, s mig tán néhol a narancsot is megérleli, nálunk a tököt is alig sárgítja meg, s hogy a helyi viszonyokat tekintetbe kell venni, ha csak úgy nem akar jární, mint az egyszeri olasz, ki Oroszországban is könnyű vitorlavászon ruhájában akart megmaradni Martiusban, mint otthonn; de biz, bunda nélkül megvette az Isten hidegje.

Oh, volt ennél külön gazdasági próba is; az tudniillik, midőn főuraink egyike szinte külföldi igazgatót hozatott, a ki legelőször is azt bizonyította be, hogy a meglevő erővel

kell nagy jövedelmet csinálni, mert ez a fő mesterség, nem pedig a nagy beruházás.

Csakugyan úgy is lön; első esztendőben mindjárt nagyobb lön a jövedelem; mert a tisztelet ur egyetlenegy gunyhót nem engedett építeni, s így tizenöt esztendeig folytatván a gazdálkodást, gyönyörűség volt látni az előbbeni korszakhoz jövedelemarányt.

Azonban, a cigány lova is épen akkor rugott föl, mikor már megtanulta volna a koplalást, — itt is egy történt, hogy a fódózott épületek közlő egy nagy szél negyven darabot döntött össze.

Vége volt a tizenöt évi haszonnak, s a földesur hozzá szokván a nagyobb jövedelemhez, többet is költött, — s midőn egyszerre ily roppant kiadások rohanták meg erszényét, békételenkedve támadá meg a kormányzót.

„Méltóságos ur, — mondja a megijedt ember, — hűségem ellen van-e panasza?“

„Azt nem mondhatom.“

„Ugy én megmondom, miben hibáztam, — szól a másik, — én nem akartam hinni, midőn a tisztek állíták, hogy Magyarországon a viharok járása pusztítóbb, mint máshol, — s én a javításoknak felét is elégnék tartám; fájdalom, keservesen megcsalódtam, nem ösmervén a helyi körülményeket.“

E vallomás kibékíté a földesurat; hisz a magyar embernek ez a boldogsága, ha valakinek szivből megbocsáthat.

Hát arra mit mondjunk, midőn nem rég külföldi tudományos munkában azt állítják, hogy Magyarországnak Pozsony a fővárosa, — vagy mikor ifjabb Dumas Sándor ur Czeglédről oly hírtelen odaér Kolozsvárra, mintha szomszédifalu volna?

Mi, ha külföldről írunk, elővesszük a legjobb földrajzt, geographiai mértékkel győződünk meg, vajlon, valami bakot nem lővünk-e?

No, de hogy nagyon hosszú ne legyen a bucsuzató, végül, a különböző osztály miatt még egyet mondunk, hogy milyen jó logikusok azok, a kiknek statistikai, gazdasági és földrajzi ösmeretéről elmondám a föntebbi példákat.

Taval, azaz: 1858-ik esztendőben elő hozzánk egy külföldi híres tudós, hozván magával ajánlóleveleket iteni jelesebb embereink egyikéhez.

Szokás szerint a fogadás méltó volt a magyar vendégszeretethez, s a mit kívánt, elmonduk és megmutattuk neki.

Hátra volt még a nemzeti muzeum.

Mátray és Erdy urakat megkérte az illető, kihez intézve voltak az ajánlólevelek, mutatnának meg mindent a derék tudósnak, ki a fölkért urak vezetése mellett megnézett mindent.

Visszamenvén ismét ahhoz, ki őt Mátray és Erdy urakhoz utasítá, dicsokedett, hogy a muzeumot nagy figyelemmel megvizsgálta.

„És mit mond ön ezen intézetre?“

„Sok igen érdekes dolgot találtam, ambar vannak nagy hiányai; de ismét igen jeles a régiségosztály.“

„Nagyon örülök, hogy önt valami kielégítette.“

„Hanem, — mondja az idegen tudós, — nekem leginkább föltűnt a két ur, kik nekem mindent megmutattak. Mindkettő valóságos keleti faj, arczuk kinyomása tanbizonyossága az ő s fajnak. — hanem épen bennük látom be-

bizonyítva, hogy a keleti faj nem oly szenvedélyes a buvárlatokban, mint mi.⁴

Minő furcsa! — nevet a házi gazda, elgondolva, hogy Mátyás és Érdy nem alkalmak szerénytelen fítoztatni tudományukat, — épen ez a két ur változtatá meg német nevét; mert az egyiknek előbbeni neve vala: L u c z e n b a c h e r, a másiké pedig: R o t h k r e p f!

Most tehát felelhetek czimünk kérdésére hogy addig lesz nálunk az ördög fekete, míg az idegenek közelebből meg nem nézik.

Vas Gereben.

Az árva.

Nincs apád, nincs anyád.
Aranyos kis gyermek;
Nincs ki hozzád szólna:
Jer fiam — ülj meg!
Van ugyan testvéred,
Bár magad sem vélnéd:
Szenvedés a hűgöd.
Nyomor a te néned;
Mégis úgy rád termett
Ez a dal kis gyermek:
Nem anyától lettél,
Rózsá-fán termettél!

Piros a te orozád,
Mint egy édes alma,
Egy kedvly királyné
Most megcsókolhatna.
Hát fehér ingescskéd
Tán anygalkéz fonta?
Lám a szegényre is
Van Istennek gondja!...
Hallod-e kis árám!
Mit susog künn a szél:
Piros Pünkösöd napján,
Hajnalan születted!...

Diagnózis.

Csajpátok a földre!
Nem kell több orvosság!
Már a szél is elhord:
Holnapután a port
Szíromen tapossák.

Szinte meg ütötte
Orromat a sir-szag!...
Vagy kell-e több jel még:
Örül a eselődéség,
S a kutyák vonitnak?!

Pájer Antal.

Két vadászkaland a tamásii vadaskertben.

Nitimur in vetitum.

II.

A vadászatnak főingere azon küzdelem, mi a vadhajásztól elmaradhatlan; mert a gyors lábú vadat megejtetni, s a mit a gyorsaságban megtagadott a természet az emberől, ügyességben egynsúlyozni, s végül hatalmaskodni a nekünk alárendelt állatok fölött, valóban olvadó gyönyör, mely a veszélybe is elesalja a vadászt.

Ennek szántalan bizonyítéka van, s egyik alkalmas bizonyítványa az orvadászat is.

A tamásii vadaskert a vadászának olyan paradicsom, melyben sétálhat mindenki, de mivel épen itt költetik föl a vágy, nem bir mindenki a lemondás erényével, sőt fölbred benne a bátorság egész a bűnösségig, s megkísérti engedelmeskedni szenvedélyének.

Hasonló körülmények között igen természetes, hogy a tizenhat faluval határos vadtelep kihívta ugy szólnán a vadászokat, s a me-renyélet ujra meg ujra ismételtetett.

Történt ugy 1836 körül, hogy három jó barát vállalkozott elmenni a vadaskert felé, minthogy a vadak a megkeményedett havon csapát verve, nagyon kikaptak az erdőből a szomszédos faluk térségére, s minthogy senki nem háborgatta őket, még a szénakazalokat is meglátogatták.

Az akkori jobbágyok nem merték megá-madni a vadakat, hanem hírül adták a vidék-beli uraknak, hogy ha valaha, ugy most köny-nyű szarvasat löni, a nélkül, hogy a tilosba kel-lene menni.

Az indítvány pártolókra akadt, s néhány nap alatt szép számú szarvasat lödöztek agyon a környékbeliek, kik a veszély nélküli mulat-ságot nagy örömmel üzték.

A szarvasok nyomán lassankint a vadka-nok is kiszoktak; mert a falusiak kertei körül bővebben került tárgy falánkságuknak; de a falusiak is ellenségeivé lőnek a kártékony vadnak, melyet nem lehetett oly könnyen el-rezzegetni, mint a szarvasokat.

Valóságos népvándorlás támadt a vadá-szok között, s hogy történetünkre kerüljék, há-rom vadászpajtás szinte szánra ült és sietett a vadtelep felé, hogy alkalmas utasítás után jó helyet válaszszanak.

Az nap, midőn ők megindulának, vala-melyik falubeli jobbágy kukoriczával megra-kodtan ment a malomba, de tán nem vette észre, hogy egyik zsákja kilyukadt, s a kuko-riczaszemek hosszu vonalon szóródtak el az országoton.

Haszontalan munka lett volna akárkinek is vesződni a fölszedégetéssel, vagy tán nem is vette észre senki, a kukoricza a havas uton maradt, s a kószáló vaddisznók tömegesen kezdték a kedves csemegét fölfalni.

Több csapatra oszolván, siettek a munká-val, s egyik része a vadaknak már a falu alá került.

Az emberek zajt csaptak, mire a vadak szétugrának minden határozott irány nélkül, a merre menekülhetének. Egy vadkan az orszá-gutat választá, mely ott közelében hegyoldal-ban halad el, s a kan, üldözöt véelve, rohant a hegyek.

A mi három vadásznak épen akkor érke-zik a hajlora, nem is gondolva, hogy a vad előbb szemközt jön, mint vélnék.

A kocsis szokott óvatosságból a hajlónál rövidebbre kapja a gyeplőt; de a lovak már amugy is figyelni kezdeknek, látva a fölfelé tör-tető, megrémült vadkant.

Kitérésről már szó sem lehetett, kiabált az uraknak, hogy mit lát; s erre a zajra a vadkan egész menekvési ösztönnel a partnak fordult, hogy az ut mélyedéséből a hegyre me-nekítessen.

Nekifutamodásában néhány lányira föl-hatolt; de azon pillanatban, midőn a szán alatta elmenendő lett volna, hanyattfordul, s egész terhével a számnak kellő közepére, a há-rom vadász közé esik.

Természetesen meglepte az illetőket e kü-lönös vadfogás; de meg is ijedtek a vadnak agyaraitól; hanem az egyik használnán az időt, míg a vad első ijedtségében némi öntudatlan-

ságban vergődék, kirántá vadászkését, s a vergődő vadkannak torkába veré olyan sze-rencsével, hogy azonnal elhagyta a pára.

Vadászaink meglegedének egy napra ennyi kalanddal, s midőn az elejtett vadat kel-lőleg elhelyezék, a kaland különös, de mégis veszélyes körülményeinek benyomásával haza hajtának.

Salamon halála.

A mult havi műtárlat kincsei közül muta-tunk be ismét egyet sikerült kórajzban olva-sóinknak. E kép is Klimkovistól való, s ba-jos volna meghatározni: az ifju festőnek melyik műve szebb, a mult számunkban közölt két király kibékülése-e, vagy Salamon halála? — Amabban nagyobb szerű a compositió, emebben megragadóbb a fölfogás; ott az örökké változó-kony ingatag király arcán még daczos lelke küzdelmeit látjuk; itt már megtört a büszke-ség, a vonások megszelidültek, kibékített min-dent a halál. —

Ott fekszik a szerencsétlen bujdosó je-delelem, egyedül, elhagyatva; halotti ravatalára szemfedő nem borul, mint remete imádkozta le egykori bűneit; bíbor helyett szőresuha fed-vén megroskadt természetét. Szakálla mellére hull, fehérén, mintha hófőlleg szakadt volna le rá.

Ott imádkozik magános barlangjában, vaderdők közepette, s midőn az enyészetnek pererei elközelgetnek:

„Felsőhajt, és teste romladékán
A halálnak gyilkos karja győz.
Összeroskad, s hervadó levéllel
Eltakarja őt a sárga ősz.“

Az arcz kiszenvedett. Az egész alakon bizonyos melancholikus szomorú színezet öm-lik el. A környezet a fölalknak megfelel. Ott hevernek körülötte régi nagyságának bánatos képei: sisak, páncél, pajzs, fegyverek; csak-hogy valamint az egykori gögös királyból alá-zatos remete lön: ugy régi nagyságának em-lékei is a fölalkkal igen jellemző összhangzatos állapotban vannak; a horpadott sisak félre-lökve, a páncél, a pajzs rozsdás, a fegyverek darabokra szűzva. — A halott fejt körül pedig ott sötétülnek a barlang sziklái: mint árnyai a hajdani vétkeknek miket elkövetett. —

Klimkovits ezen képének tárgya és fölfo-gása sokban hasonlít Madarász az ugyancsak a mult havi műtárlaton kiállított „Utolsó Z r i n y i“-jéhez; a két lángezü ifju festő vé-letlenül találkozott; Madarásznál is épen ugy egy magános, szenvedő alak a fő; a barlang homályos világításával a börtön sötéte szin-tén megegyez, — csakhogy Madarász képe még sötétebb, s mig Klimkovitsé csendes bá-natba ringatja a szemlélő lelkét: addig Ma-darász Z r i n y i-jének kinlódó alakja némi borza-dályt idéz elő. —

Adja Isten, hogy minél több ily festményeket teremtessen művészeink: akkor nem félünk a külföld előtt festészetünket bemutatni; hazai történetünkben ugys annyi a magasztosnál ma-gasztosabb tárgy: mennyi tán egy nemzetlel-gem; — csak akarát tehát s törekvés, szorga-lom: és a nagy czél el lesz érve.

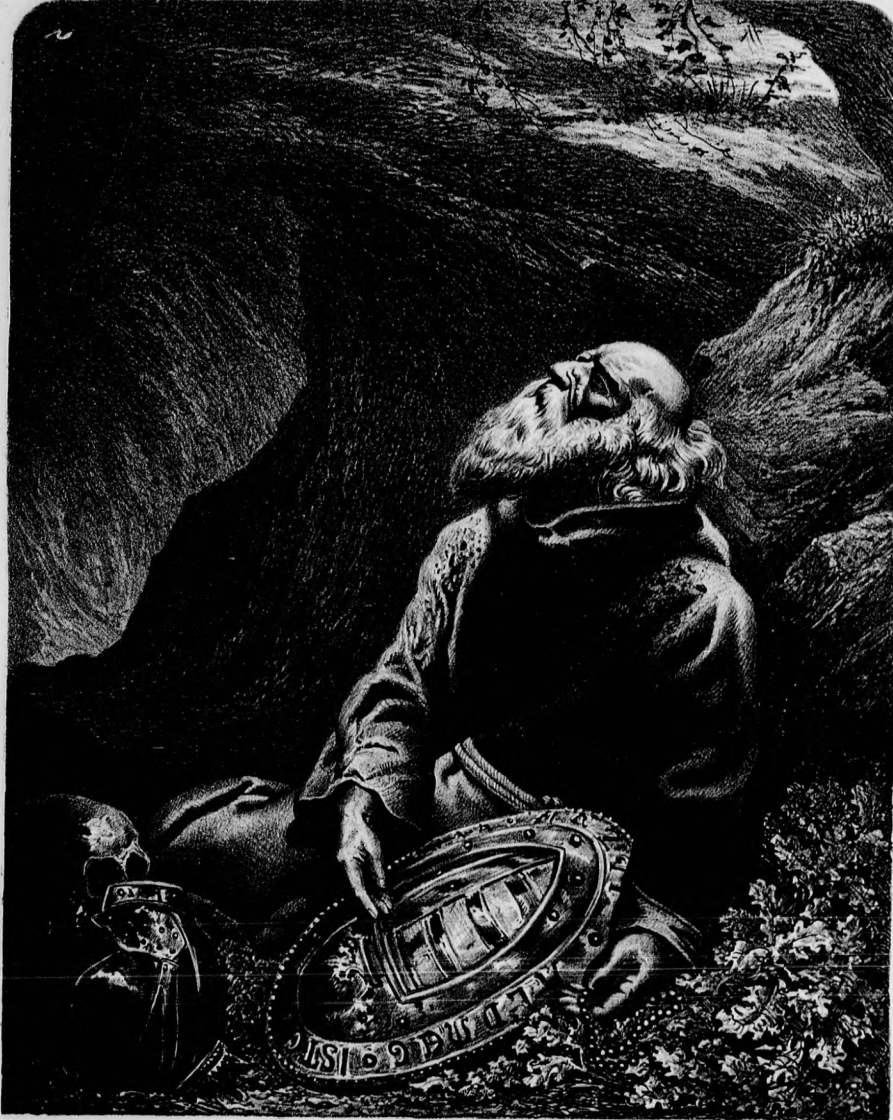
Természettan.

Legújabb vulkánkitörések és földrengések.

Több hónap óta földünk belsejében is nagy nyughatatlanság uralkodik; heves vulkanikus jelenetek mutatkoznak nemcsak a Déli-

és a Csöndes-tengeren, hanem az Átlanti-Oceánon is, hol a hajósok legújabbban többrendbeli tengerrengést vettek észre. — A Sandvich-szigetek legnagyobbikán a Havai-szigeten lévő tűzhányó hegy, mely Manua-Loának nevezetik, már a tél végén iszonyú kitérőssel rémíté a lakosokat; 18-ik Februártól kezdve szaka-

datlanul omlott az izzó lávatömeg a lángoló, prüszkölő kraterből, — egész Márczius végeig. Feltűnő, hogy egy, ugyanecek a Sandvich-szigetesoportozaton létező másik vulkán a Kilanea: duzzogó társa kitérését megérezvén, — ő is — per sympathiam — zúgni, morogni kezdett, s hevesen kirohanó lávafolyamával

Salamon halála. (Kép Klimkovitstól.)

egészen föllorralta a tenger habjait. — Az utolsó tudósítás megindulásakor egész kúpja, kraterja telve volt hullámzó, még meg nem keményedett lávafolyadékkal, s mivel a háborgás a hegy belsejében még mindegyre tartott, napról napra várták, hogy újabb kirontás által a már-már szilárduló lávát ismét előntendi.

Mialatt a sandvichi vulkánok tomboltak: Dél-Amerikában az egyenlítő alatt egyszerre csak megrendült az egész Quito fennsík. Ta-

lán a földnek egy vidékén sem működnek oly nagy mértékben, s oly annyira egymással összhangzólag az egyes vulkánok, mint e tűzhányókban fölöttébb gazdag tájékon. E tűzhányók egyike a nevezetes Pichinka, a melynek legmagas csúcsa csaknem tizenötezer párizsi lábnyi magasságban emelkedik a tenger színe fölött. — Quito városa közvetlenül ezen vulkán sziklafalaihoz van építve; az utzákon számtalan mély és üresen tátongó repedék vonul vé-

gig, nyílt közlekedésben a tűzhányó-szőrny torkával.

Midőn Humboldt ezelőtt mintegy 60 évvel e városban tartózkodott, a tengerszín fölött 9000 lábnyi magasságban: egyszerre a nélkül, hogy legkisebb földrengést érezne, borzasztó földalatti zúgást vett észre lábai alatt.

A város főteréről fenyegető közelségben látszanak a zordon szirttömegek, melyek fölött a Pichinka kupalaku bércze mered a fel-

hők hónapja. — Hatezer lánnyal áll e hegycsúcs magasabban az alatta elterülő quitoi fennsíknál, melyre csodálatos alakzatú sziklái, — melyeket a földrengés halomra döntött — mint megannyi barna váromladékok bámulnak alá.

Az 1533, 1539, 1560, 1566, 1577, 1580, és 1660-iki években oly borzasztók voltak e vulkán kirontásai: hogy Quito városa napokig sötétségbe volt burkolva a sűrű hamueső miatt. — De legrettenőbb volt a Pichinkának 1797. Február 4-iki kitérése, mely az egész quitoi síkot megrázta, s több mint 40,000 embert fosztott meg életétől; — csodálatos azonban, hogy e vésteljes kirontás alkalmával maga a hegy tövében fekvő Quito város sértetlenül maradt: míg távolabbi helységek iszonyu rongálásokat szenvedtek. — Általában a a quitoi síkon egy pillanatig sincs a lakosok élete a földindulás és lávafolyamok dühe elől biztosítva. — Ezen állítást bizonyítja a legközelebbi tavaszon történt iszonyu kitérés is.

Márczius 22-én reggeli 9 órákor félelmetes földalatti morajt vettek észre, rögtön erre megintgott a talapat — úgy hogy minden ember a városnak azonnali elsüllyedésétől rettegett. Hetvennégy másodpercig tartott az iszonyú rázkódás, s e rövid idő alatt a 80,000 lakosú város irtóztató romtömekeggyé változott, mely a hamu és portól vastagon be volt lepve.

Az irtóztatos renégés egyetleneg házat sem hagyott épségben, míg számtalan laképület tökéletesen összedült. A roppant székesegyház falai tetőjüktől alappjukig megrepedeztek, a boltívek beszakadtak, az oszlopok halomra omlának. — Az evangélikusok egyházának tornya és kupolája lehullott; a Szent-Katalin-templom, s a Dominikánok imaháza pedig tetemes megrongálásokat szenvedett. — A de la Merced gyönyörű tornya végre, mely remek-ségénél fogva az építészektől méltán csodálatott: tökéletesen megsemmisült, romokban hever.

Számtalan középkorú épület gyászolja megrongosolva ama rettentő napot, — sok pedig egészen tönkre tétetett. Csak is az isteni gondviselésnek lehet köszönni, hogy ez iszonyu vesztélyben csupán mintegy 10—12 embert temettek el a hulló falak, — sértődést azonban fölöttébb nagy számmal kaptak.

Az előttünk fekvő tudósításokban nincs megemlítve: vajlon tűzi kitérés volt-e? Azonban igen hihető, mivel a rengést eszközölő vulkánok közelébeni helyek rendszeren a lávaömlést sem kerülhetik ki.

Messze elhatott a földrengés; megérezte azt az egész Equador-állam; számtalan város, falu lett rombadöntve az egész fennsíki területen.

Kaliforniában az északi részen szintén földözött föl bizonyos Dr. Wogenroft ez év Márczius havában egy működő tűzhányó hegyet. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy azon vidék igen vulkánikus.

Azonkívül többrendbeli tengerrengésről (Seebeben) szintén vannak a jelen évről kétségsé nem vonható tudósításaink. Nevezetesen Green, egy sheffieldi cethalász-hajó kapitánya tapasztalt az északi jegestengeren reggeli 4 és 10 óra közt 3 erős vizalatti lökést, melyek a tengert több percze egészen fölzárdították; e mellett oly hangos bömbölés zúgott a vizek gyomrából, mintha távolról folytonosan dörögtek volna az ágyuk.

Cox kapitány, ki Rio de Janeiroból New-Yorkba utazott, f. é. April 27-kén a Bermuda-fokok körül szinte több tengeralatti lökést észlelt; az első ezek közül mintegy 30 másodpercig tartott, azonban ezt nagyszerűségben jóval fölülhaladá a második, s legkivált a harmadik, mely ámbár csak 25 másodpercnyi volt, mégis az egész tengert hatalmasan megrongette.

Jamaika a nyugot-indiai szigetek egyik legnevezetesebbike, mely ezelőtt csak ritkán volt egész gyenge földrázkódás tanuja: Mult évi Deczember 23-án először szenvedett tetemesebb károkat a redja elkövetkezett nagyobbszerű földindulástól.

Általában Amerika, a tűz és ujjvilág, sokkal nyiltabb tere a vulkanikus működéseknek: mint világrészünk, a megaggott, s a Vezuv vagy Aetna tűzében csak néha-néha tombol — Europa. — i — n.

Régi városok és várak.

Veszprém hajdan.

Veszprém egyike Magyarországnak legrégebb városainak; fekszik a Bakony szelében igen regényes helyen, Budától 15 mérföldnyi távolságban, a Séd folyócska partján. Hajdan a rómaiak korában nevezetes hely volt már, Rhispiának nevezetett, és Közép Pannoniának fővárosa volt. Majd később Szvatopluk szláv fejedelem lakott itt, s mint a magyar hősmonda is állítja: ide küldé Árpád köveit, a szép fehér lóval, földet és vizet kérvén cserében. — Szvatoplukot Uszubu magyar ősvészér tüzte aztán ki tíz napi kemény ostrom után Veszprém várából, így került Veszprém magyar kézre. A pogány lázadások ideje alatt első István ellen Kupa somogyi herczeg fölzendülvén: ostrom alá vette a veszprémi várat, s a már akkor jó népességű várost; a lakosok azonban az őri-zettel egyetemben mindaddig hősi elszántsággal védtek magukat: míg nem a királyi vezérek Hunt és Pázmán Esztergomból megérkeztek, s elverték az ostromló pogány sereget a szorongatott vár falai alól. Ez történt 998-ban. Veszprém lakosai ezen ostrom ideje alatt kimutatott hűségükért s vitézi elszántságukért jutalmul azt nyerték: hogy a város a királynő lakhelyeül jelöltetett ki, püspökséggel, káptalannal s királynői pompás székesegyházzal ékesített föl. Építetett itt azonkívül Gizella — István király kegyes neje — egy díszes kis kápolnát, mely annyi századon keresztül, a száz meg száz kiszendett viszontagság daczára még mai napig is áll régi alakjában, valamint a góth-modoru egyház hátsó része is a régi. még — Később apácázárda állítottat föl, s Vörös-Berényt és több falvakat nyerte. Ily fényes engedmények mellett nyugalomban, jólétben éltek Veszprém polgárai, egész 1552-ig, a mikor a várost és várat a török számtalan más hazánkbeli várakkal együtt elfoglálá; a lakosok rabságba vitettek, sokan a makacsabbak közül leöltek; 1557-ben újra magyar kézre került e merész építésű sziklavár: de csak néhány évre, mert 1664-ben Palota ostroma után ezt is újra bevette a török. — Majd 1566-ban közelgetvén a királyi sereg, kivonult félelmében Veszprémből a gyáva török őrség, — így volt újra magyar birtokban

egész 1593-ig, a mikor is Szinán basa roppant, 100,000-re menő seregével fölkerekedett, erősen vitatá, löveté s be is vette. Ez volt a törökök utolsó uralma Veszprémen, tartván öt évig; a mikor is Pálffy és Schwarzenberg hadai visszafoglalták végelegesen. — A Bocskai, Bethlen- és Tököllyi-mozgalmakban nem sok szerep jutott az előbbi idők viharai által már igen megrongált várnak, mely aztán 1702-ben királyi rendeletre lerontatott. — Képünk Veszprémet 1613-ban ábrázolja, a régi krónika rajza után. — i — n.

Az erdélyi régi szokások és rendtartások,

az kik voltakak és multanak és ujak származának.

A titulusokról.

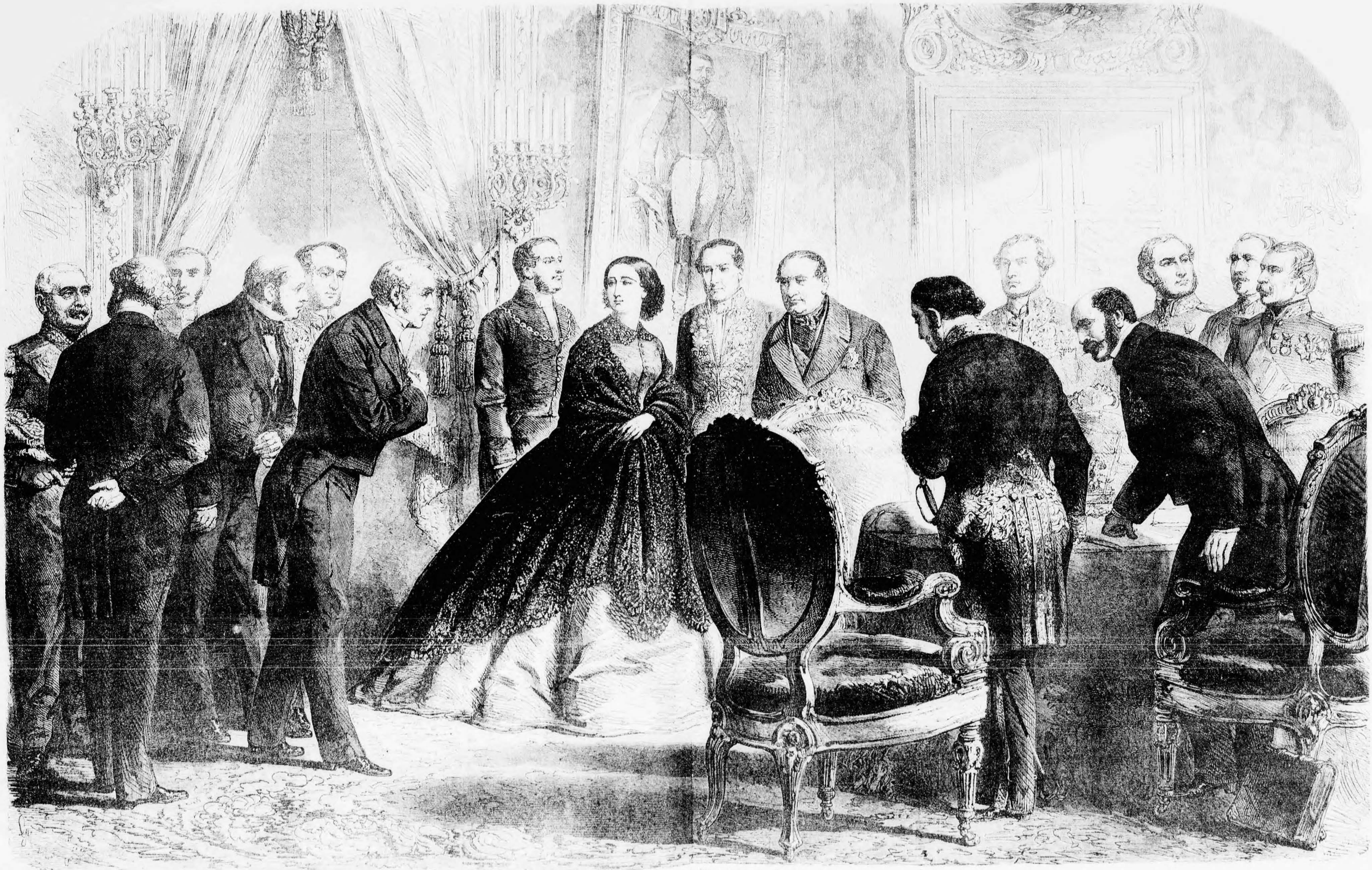
(Folytatás.)

Rákóczi Ferencz motusa után mennyi báró, mennyi gróf lett, hosszas volna leírni; mert teli velük az ország. Azt az egyet írom csak, hogy a mennyien vagyunk grófok és bárók, hogyha úgy viselnék a grófságot és báróságot, mint a régi magyarok viselték, egész Erdély elég nem volna, hogy titulusunknak megfelelhettünk.

Gróf vala hajdan Zapolyai János, de negyven kövára vala a magyar korona alatt. Gróf vala Hamonnai Bálint, de föl mér vala tenni hadakozásban az erdélyi fejedelemmel. Grófok valának a Báthoriak; de egész táborokat állítának föl. Gróf vala Rhédey Ferencz, a ki a maramaros dominiumot bírta; mert egy szolgájának száz ház jobbágyot ajándékozott; — de most olyan grófok is vannak némelyek Erdélyben, hogyha száz ház jobbágyot ajándékoznának, alig maradna ötven magának.

Gróf vala Apor István; mert csak minden naprend szerint kijáró ezüsttábla nyolczvannégy volt, és ugyanannyi ezüsttángyér, azok pedig oly vastagok voltakak, mint az óntalak és tángyérök. Magának és feleségének aranykalánokat adtakak bé az asztalhoz, négyyszög-re csinált és két ujjnyira megaranyozott ezüsttángyérök. Ezüstből való borhítóje volt nagy öreg; egy hat esztendősz gyereket megfűroszthettek volna benne. Kívül belől egy tenyérnyiig aranyos volt, melyet is Béésből háromezer német forinton hozatott volt.

Sok helyen levén Erdélyben jószága, tudom és láttam a specificatióját vetésének. Maga oeconomiajában ötezerháromszáz köből özi buzá: vetetettek el. Azt is láttam specificatióban: az tulajdon oeconomiajában 28,000 kalanga buzajja termett. Bora sok helyen annyi lett, hogy több ezer vedret felül haladott, — abból pedig nemcsak a mostoha fiának, Korda Zsigmondnak, és atyai ágon Aporfamiliaiból való atyjafiának; hanem a mellette lakó előbb-való szolgálának negyven, ötven egész negyvenes hordó borokat elajándékozott; ugy minden esztendőben Szent Jakab nevű falu mellett Badócz nevű praediumnak legeltetvén szarvasmarhát és méneseit, ősszel kiment oda, előhajtaván az marhákat és méneseit, ugy nézte. Híztanyoz — csak g yer mek lo v a t elajándékozott a szolgálának olyanokat, hogy hatvan, s néha nyolczvan forinton is eladták.

A FRANCOZIA MINISZTEREK TANÁCSKOZÁSA ELŐMIA CSÁSZÁRNŐ ELNÖKLETE ALATT.

Medgyesi szent-margitnapi sokadalomba, ha csak egészsége volt, esztendőnkint elment, ott vett számot a kereskedőemberekkel, kik fele pénzével adósk voltak. Akkor fölhozott őt hat vég angliai posztót, ajándékon egy osztogatta el atyjafiainak, szolgálóinak, kinek kinek hét singet, azaz: egy köntösrevalót, kinek egy mentére, kinek egy dolmányra s nadrágra-valót. Három vagy négy hónapig viselt egy rend-béli köntöst, azalatt behivatta valamelyik élé-való szolgáját, azt az egész köntöst, mentét, mely rókatorkokkal vala béllelve, dolmányt, nadrágot, nyusztos süveget, a mint maga viselte, néha a selyemövét is, melyet azon köntössel viselt, egyszersmind oda ajándékozta.

Údvarbeli szolgálóinak név szerint kinek kinek specificatioja nálam meggyvony brassai szálláson való ládámban. Ugy hiszem, continuus szolgálja praeterpropter nyolcvan, s néha száz is. Azoknak csak készpénzfizetésük a mint rá emlékszem, esztendőnkint négyezer hatszáz egynehány forint, azonkívül a köntösrevaló angliai, fajlándir, lándir és kétszer ványolt posztó. A fizetéseket mindenkor felét Szent János napkor, felét Karácsonyban, egy pénzig kiadták, azonkívül a lovas szolgálóknak lovakra szénát, abrakot. Tizenöt szolgálja megvölt continue, kinek kinek száz forint volt a fizetése, azonkívül hét-hét sing posztó. A többinek, kinek nyolcvan, kinek hatvan forint; lovas inasoknak negyven, ételfőgőknek harmincz, kocsisoknak tizenkettő. A felett mindenkinek iuxta statum et conditionem posztó köntösnek, — s noha annyi sok számú cseléd volt, mégis oly bőven főzötenek mind ebédre, vacsorára, mind helyben, mind uton, mikor vendégei nem voltak is, mind hosszú asztalra, hogy soha nem tudták summálni a sok jó magyár módon főzött étkeket; hanem tálastól adták az agaraknak, kopóknak.

Mikor ebéd, vacsora ideje volt, egy kis harang volt fölszálva a konyha előtt, a konyhamester azzal csendített, egy gyűlt elő minden felül a sok szolgáló, alig fértek el az ebédlő palotában, noha oda a kocsisok, fajlajtárok, lovasok, szakácsok, szakácsinasok, hajdúk, darabontok, s több efflé alávaló rendű szolgálók be nem jöttek.

(Folytatjuk).

A francia miniszterek tanácskozása Eugénia császárnő elnökelete alatt.

E nagy kép, melyet mai számunkban egyik legelőkelőbb francia képes újság után közlünk, sikerült rajzban állítja elénk a párisi főügyesség tanácskozmányát, — Lajos Napoleon nevének, a szép Eugénia császárnőnek elnökelete alatt.

Mint ugyanis olvasóink előtt a politikai hírlapok utján köztudomású dolog: a francziák császára az olaszországi háború folyama idejére nejtét bizá meg odahaza a kormányval. És mint hiteles forrásból van szerencsénk tudni: e megbízást Eugénia csakugyan komolyan teljesíti is, és a kormányügyekbeni részvétele nem csak játék, alakoskodás; ő maga is bele szól a tanácskozásokba, s a fennfőző ügyekre nézve sokszor a legvéleményadói vannak, hogy azok a legtapasztaltabb államférfiúnak is becstelére válának. E körülmény egyszers-

mind a császárnőnek rendkívüli észtehetségeiről is szép tanúságot teszen. — Különböben a gyron érdekes lehet az oly komoly, megviselt öreg státus-férfiak között egy ily szép, ifjú és fenségségi női képet látni, mint azt idevonatkozó sikerült rajzunk is mutatja.

—i—n.

Közhasznú tanácsadó.

* Pamut, kender, fonal és magzárító kamrák. Egy egyszögű kamrában van két egyenlő függőleges válaszfal, melyek csaknem a kamra tetejéig érnek. A két válaszfal közt levő kamrareznek padlózata sokszorosán át van lyukgattyva, s az ezen padlózattal alatti üres tér erős légvonatú kéménnyel van ellátva. A kamrákban azon két másik része, melyek a külfal és a két válaszfal közt vannak, gázal, vagy akár-mely más módon fűtöttek. A megmögült levegő fölfelé emelkedik, és a kémény légvonta által szivattyva, a középső kamrarezbe tolva, a melyben a szárítandó tárgyak vannak elhelyezve.

* Hogy lehet a megázás által kéménynyé és érdessé vált bársonyt ismét állaggyá és simává tenni? Az eszöz vagy sár által megkeményedett bársonyt visszasz oldálul megnedvesítjük, és tizen vason áthuzogatjuk. A melegítő a vizet gőzzé változtatja, mely a bársony különjén szállingván el, az összekuszált és egyberagadt bársonyszálakat megint szápon rendbe hozza. Meg kell azonban jegyezni, hogy a bársonynak, a mint azt az izzó vason áthuzogatjuk, nem szabad rázogatni képezni.

* A cseresznyefélék irtalmas gyantaizadásának hogy lehet elejét venni? Schellberger lelkész erre nézve a következő észlezeri eljárás ajánlja: A fahaját ott, hol a kizsádt gyanta összegyűlt, egészen a fás részekig íles késsel levágjuk, s a megsebesített helyet kútvizel és szappannal tisztára mossuk. E műtét többször ismételve, bizonyosan megtisztítja a fát irtalmas gyantaizadásától.

* Néhány szó a növényházak ablakzatáról. A „Journal de la société impériale et centrale d'horticulture” igen jeles közleményeket tartalmaz az üvegházak ablakzatáról. Célszerűnek találjuk a legérdekesebb pontokat a magyar olvasóközönségnek röviden előadni.

Nem lehet elég figyelmet fordítani a növényházak ablaküvegeinek megválasztására, és azoknak az illető rámkába való beillesztésre. A tapasztalat azt tanítja, hogy még a legtisztább kristálynál is negyvened része visszaveretik a napsugaraknak; hát még a tisztalélen üvegeknek, — azokon háromnegyedreze sem hatolhat át a világosságuk; a mi kétségkívül nagy kárára van az illető növényeknek. Különösen káros a nagy üvegtáblák alkalmazása; a tapasztalat megmutatta, hogy kisebb üvegtáblák alatt kevésbé vannak a növények a nap égőtő hevének kitéve.

Rendesen 1 metre (3 láb 2 hüvely) hosszú és 0,33 széles üvegtáblákat szokás az üvegházaknál alkalmazni; s ha már ily táblákkal fedvők növényházaink, igyekezzünk azokat jó szelelőrésekkel ellátni. Ha kisebb hosszúságu és szélességű üvegtáblákat alkalmazunk, akkor a szeleltetésre kevésbé kell figyelmet fordítani, mert számosan helyen szelelő-rés támad azon körülmény által is, hogy több rámat használtunk. Az üvegtábla és ráma sohasem illenek egy egymáshoz, hogy szelelő-rezést nem hagnyának. Jól kell figyelniük az üvegtáblák vételeinél, azoknak milyenségére. E végett tartunk az üveget a nap elő, alkja pedig helyezzünk papirt vagy más fehér tárgyat. Ha az üveget át a papírra eső napsugarak nem képeznek világos vagy kissé homályos erecskéket, akkor a napsugarak szabadon járhatnak át az üvegen, s így ez tökéletesen tiszta.

Fontos kérdés, hogy milyen színű üveg a legelőzserőbb a növényházak ablakaira. A vélemények nagyon eltérnek. Hunt M. R. a halványárgára menő zöld színt ajánlja, melyet nagyon könnyen kieszakó-lhatunk az által, hogy az üveg anyagához kevés réz-életet adunk. Virágokra nagyon jó hatással van az ilyen színű üveg.

Egészen alkalmatlan a vasdleges üveg; mert a nap sugari által lassanként violaszínt vesz fel, s a sugaraknak absorbeálja.

A mondottakból következik, hogy a növényházak ablakzatára legjobbak az egyenlő, jó vastag, halványárga, minden emelkedések nélküli üvegtáblák, melyek hogy a fagnak annál erősebben ellenálljanak, ne legyenek igen nagy terjedelműek.

Az üveglapok egymásra eresztése ellen többször felszóltak már, de kétségtelen, hogy nem jogosan; mert azt csak senki sem tagadhatja, hogy ha rá-mákké alkalmazunk, rövid idő alatt elpiszkosul az üveg; a rámkáknak ugyanis nem hagyják tovasszállani a szél által hordott szemetet, különösen a port.

A nagy üveglapok alkalmazása ellen szól az is, hogy azok ferdek szoktak lenni, s mint ilyenek nem illenek be az illető rámkába. Az üveges beleerősíteti ugyan azokat a rámkába, de nem esoda aztán, ha megrázkódottat érintkezések által könnyen elrepednek.

A ragasznak, melyvel az üveglapot a rámkába erősítjük, a legjobb minőségűnek kell lenni, úgy hogy míg az kívülről megkeményül, belülről bizonyos foku léghézaggal bírjon, hogy az üvegnek időváltozásakor előforduló megrázkódásokat alkalmával engedhesen. Könnyen lehet ily ragaszt különféle krétaneműk porából készíteni fötlen lenolajjal keverve. Másnemű ragaszok könnyen száradnak, s fagy és melegség által hamar elválnak a rámtól.

* Új eljárás a téglá készítésnél. A woodworthi és moore-i téglavetőken Bostonban a gőzt használják, melynek segítségével 20 ember egy nap 30,000 darab téglát készíthet. Az eljárás körülbelül ugyanaz, melyet Gouin Franciaországban sikeresen gyakorolt.

Az agyag szárazon szétörzsolított, porrá törtek, s a mennyire csak lehet finoman megszáttatják. Aztán tökéletesen szárazon tétetik a formákba melyeknek oldal-falai egy kevesse megnedvesítettnek, nehogy az agyag rájuk ragadjon. Nyolcz ilyen forma, melyek téglalauyságuk, van egymással összefüggestve. E formákra azután 12,000 mázányi nyomás gyakoroltatik. A téglák a formákból egy ahoz való készlet által kitaszittatván, a műtét újra kezdődik. A gép e munkát egy perc alatt hetszer ismételi, úgy hogy egy perc alatt 56 darab téglá készül. E téglák olyan kemények, hogy 80 sort egymáshagyó lehet rakni, a nélkül, hogy a legkisebb kár is történék bennök. Az ilyen téglák égetés sokkal kevesebb tüzanyagot kíváru, és sokkal gyorsabban meg végzhe, mert a téglanyag nem nedves. A téglák külső alakja épen olyan, mint a közönséges módszerint készítették.

Nemzeti színház.

Sapientis est: consilium mutare in melius. Nem tudom, hányan értünk még diákul, pedig nem ártana olykor még fölleveníteni; mert a latin közmondások bölcseségeinek még nem ritkán hasznát tudnánk venni.

A nemzeti színház jelen viszonyai közt alkalmasabb irányzót nem tudok, a főntebbi diák példabeszédnél; mert a kormányzó és működő tagok közt lehetett bár némi félreértés, mely a pillanat hevében fölereszte, majdnem engesztelhetlen sürölésre adott alkalmat; de látva és meggyőződve, hogy a nemzeti színház, mint nemzeti művelődésünk fészeköze, csak a működő egyéniségek képességében találhatja támaszát: az egyéni érzelmek tartoznak a nemzeti ügynek alárendelni sérelmeiket.

Ez vonatkozik azon viszonyra, mely az igazgatóság, valamint Egressi, Réthy és Szigetzi közt fölmerült; de minthogy az idők nagy hamar bebizonyíták, e feszültség végétére oly káros az intézetre, hogy szellemi és anyagi fejlődése egyiránt kérdéssé válik, s épen azért közbe kell járnunk, hogy az intézet vezetői épen úgy, mint az eltávozott színészek, a nemzeti ügyet tekintsék, s az elsők az intézetet e célra elvezetni, az utóbbiak pedig e célnak szolgálni ne késedelmeskedjenek.

Tudjuk, hogy a nemzeti színház pénztára nagyon megkottyant, még pedig annyira, hogy már a nyugdíjintézet pénztárát is igénybe vette, — midőn már ez is megtörtént, alkalmas idejét látjuk annak, hogy a kibékülés kérdését fölemlítsük.

A nemzeti színháznak három olyan tagja hiányzik, kik nem csak színészek; de főleg olyan egyéniségek, kik a természettől leginkább megáldottak azon tehetséggel, hogy a színpadon hűn visszaadják a magyar jelleget.

Ez, ne tagadjuk, oly fontos dolog, mely nélkül magyar színdarabot úgy sem képzelhető; s mi nem akarván egyik vagy másik pártra állni, nyugton elmondjuk, hogy a zugolódo féllek közül e tekinteteknek meg nem hajolni, nagy felelősséggel járna.

Szabadjon ezuttal kérni az igazgató gróf urat, hogy köztisztelői egyéniségének egész erélyével vigye keresztül a kibékülést.

Ennyit az intézet legválságosabb kérdésén és idejében.

Régi képek.

Volt G... megyében hajdan egy esküdt, kibén a játékszenvedély a legmagasabb fokig emelkedett. Életének nappali része a hivatalnak lón szentelve, hanem az éjnek legalább is fele a kártyajátéknak jutott.

Egykor éjjelkor már utolsó filléreig kitisztították; s ekkor minden zaj nélkül hazament, lévén szállása a megyeháznál; de ugyan vele még más esküdt is lakott, ki ma történe-sen szinte jelen volt a kártyázásnál, s megvárta, míg a kora reggel szétverte a szenvedélyes népet.

Haza ballagott tehát ő is, és már az ajtónál csöndesebben lépdelt, hogy kollégáját

főln ne verje álmából; de ime, benyitván az ajtót, az otthon lévőket az ágyban gyertya mellett egymagában kártyázva találja.

„Hát te mit csinálsz?” — Kérde a kártyázót.

„Kártyázok, barátom.”

„Egymagad?”

„Tudod, — válaszul magyarul csak a kérdett, — csak látni akartam, hogy a kártya hogyan jött volna!”

Emell tovább a szenvedély sem mehet.

Parázso, a nemzeti színháznak híres sugója, egyike volt a leghíresebb kártyásoknak; hanem e mesterségi titkot leginkább csak védelem használatára, hogy mások ne főzzék.

Elment egykor valamelyik vidéki városba, s ott játékba keveredvén, észrevette, hogy valaki azért állt a háta mögé, hogy a többinek

Veszprém 1613-ban.

pontosan jelezze, Parázsonál minő kártyák vannak.

Parázso már rég észrevette az egyetértést; de csak alkalomra várt, hogy a társágot egy csapással tönkretegye. Midőn a játékban egy osztásában a pénzhalom fölygült, mi a furbli-játéknál hirtelen megtörténik, Parázso kártyáit úgy tartá, hogy a leskelődő tisztán láthatta, hogy Parázsonál csak három király van és a zöld alsó.

Az ellenfélnél négy fősó lévén, erősen vert vissza, de Parázso mindannyiszor még nagyobb öszszeggel felelt. A pajtások már zavarni kezdeknek; de a jelző világosan mutatja ismét, hogy Parázsonak csak három király van, mire újra nagy öszszegzet hívtak.

Végére már kifogyott a pénzük, s megkelle állni; tehát kiterítik a kártyát, büszkén mondvá:

„Ez, uram, négy fősó!” és már nyultak a pénzöszszegért.

„Lassan, — mondja Parázso, a pénzt magához kotorva, — ez meg négy király!”

Hogy a zöld alsóból mikép lett király, az Parázso titka.

Kulföld.

* Életuntság. Sziléziában egy élemedett kora férfi földalta magát a törvénszéknek, megvallván nagy töredelmesen, hogy itt és itt bizonyos időben, bizonyos gyilkosságot követett el, s most már nem állhatván többé lelkiismeretének furdalásait, — ime átadja magát a törvény kezébe, büntetését kiállandó. — A bírák megvizsgálták a dolgot, s az egyént csakugyan bűnösnek találván — halálra ítélték. Azonban a felsőbb bíró-róság hibásnak találta az aktákat, mert az említett bűntény fel volt ugyan jelentve annak idejében; de más

embert gyanítottak gyilkosnak lenni. — S csakugyan ki is sült, hogy a magát följelentő egyént a gyilkosság állítólagos ideje alatt fegyházban ült, s így a vértettet el nem követhette. Az egész dologban annyi volt: hogy följelentő egyik fegyencz társától — ki az igazi gyilkos vala — hallá az esetet elbeszélni, földalta tehát magát, remélvén, hogy majd a törvény véget vetend megunt életének — más bűnért, más nevében.

* Az erzerumi földrengés fölül a „Journal de Constantinople” néhány részletes adatot közöl. Szerinte 375 ember vesztett életét, 616 megszebesült, 63-nak holléte pedig nem tudatik. Kétezerrel több épület tökéletesen összeomlott, másfélezer sokat szenvedett. — A népesség szegényebb része sátorok alatt tanýáz, melyeket a kormány szolgáltatott ki, a nyomoron leg-alább némileg segítendő.

* Az angol kormány egy óriás, mintegy 6000 tomás gőzfregattot épített, mely „Koshajó” nevet fog viselni. E vízi palota oldalai, feneké a legerősebb 5 hüvelyk vastag angol vaslemezekből fog állani, úgy hogy bármely éles szírttel daczolhasson. — A jármű 400 láb hosszú, és 60 láb széles lesz, s 21—28 láb-

nyi mélyen jár a vízben. — Harminezhát ágyú lesz rajta. Főczlja ezen páncélos krokodilnak: ellenséges sorhajók áttörése.

* A Lipse és Berlin közötti vasútvonalon annyira haladtak a munkálatok: hogy az a napokban át fog adhatni a közforgalomnak. — Legalább ezután a magyar ember is egyenesen vonalon utazhatik Berliube.

* Az orosz kormány Europa nevezetesebb fürdőintézetibe még e nyár folytán vizsgáló orvosokat szándékozik küldeni, hogy ezek mintájára a gyógyvizekkel egy dúsán megoldott Kaukázus hegység vidékén fürdőintézet állítsanak az érdemes muszkaság számára. A legelső fürdőintézet Tiflisben fog megnyitni. Ki tudja, hátha még Samail is megfürdike benne?

* Ezelőtt három évvel elhatározottak, hogy Belga király ő felségének jubileuma emlékre Wawreban (Belgium) szobor emeltesék. Az eszme testé lön; az emlék — egy lángelmű ifjú szobrassz remeke — a napokban leplezetelt le roppant díjzenészek között. Az alapzatn a történet műszája áll, vésővel kezében. a király nevét egy éreplapra jegyezve.

* Ausztráliában a nagy boroúi szigetén új szultán-választás alkalmával lázadás ütött ki. A bunszólók számtalan európai legyilkoltak, ezek között egynehány misszionáriust. Sokan egy ott késedelmező hajóra menekültek, s hirt viték a gyarmatkapitányoknak, akik azonnal tekintélyes hadi erőt küldének a lázadók megbolondozására.

* Nem csak a kártyáról neveztes Macacó! Újjab utazók írják ugyanis, hogy ott még most is áll és tisztelben tartatik azon barlang, melyben a nagy portugál költő Camoens, számkivetésben lakott. A barlang belsejében márványlapon — melyre kőszobrászművész utazók a halhatatlan Luisiádnak több versét írkdák! — e szavak olvashatók: „Luis de Camoens mario 1579.“ A barlang nyílásától 200 köveágytól lépés viz fel a bérce tetjére homnan a „Csillaglátnak“nak nevezett pontról szokta veta a számszótt költő a vidék gyönyörű vegetációját bámolni. E helyre most kápolna van építve. — Ugy zárandokolnak e barlanghoz a spanyolok és portugálok: mint a jámbor turkoman derisek ide nihozának Budára: a török költő „Gyül Baba“ (Rózsák arja) sirjához.

* Chinában a revolver-készítőknek nagyon jól mehet az üzlet! Fegyver nélkül ott most senkinek sem tanács os kimenni az utcára, — legkivált európainak. Macacó városa mellett van egy szép mulató hely: a „Green island“ (zöld sziget) hová a városiak szoktak kimenekülni frissülést végtet, de mint az említett utazó írja: most még e ligetben is csak egy lehet sétálni, ha a jámbor andalgó újja szüntelen a revolver csapantuján nyugszik. — Gyönyörű mulatság! Már e szerint csak sétáljunk inkább itthon a városligetben, hol nem duzogók kinézerek, de békés szellemű nyárspolgárok járnak.

* Igen szépen tünteti föl az olaszországi mind két harczó felét azon kímélet, melylyel a háború pusztításai között is minden nevezetesebb régiség, műemlék, vagy bármely csak parányi értékű festmény, vagy szobormű iránt is viseltek. E részben Lajos Napoleon katonái számára igen szigorú rendelkezlet bocsátott ki: hogy minden műtárgyat a legkeményebb büntetés terhe alatt megkíméljenek. Ha hajdanában is ily civilizált háborukat folytatott volna a világ: ma nem volna szükség ritkaságtárrakra, — minden ország meg annyi múzeum volna.

* A londoni „Illustrated Times“-ben olvasuk, hogy a jámbor skótok kizsámították, s komolyan állítják, miszerint Garibaldi nem olasz, de skót születésű. Atja ugyanis Skócia egyik városában becsületesez eszmadia mester lett volna, s fia, ki atyjának eszmadnevet: Garow-t öröklé, a keresztésében Baldie (Baldinu) nevet kapott, mely név a skótok között csakugyan szokásban is van. A serdülő ifjú Olaszországba ment, és Garow Baldie névből alakította Garibaldi olaszos hangzásu mostani nevét. — Lám, lám, nem csak magunk vagyunk hát mi magyarok, a kik úgy szeretünk atyafagódot kötni; úgy látszik a skótok e tekintetben mlótt vetélytársaink.

* Az Angliát Helgoland szigetével összekötő tengeralattjáró telegrafvonal szerencsésen elkészült és Julius 14-kén megnyitott. E távírdavonal Észak-Európának nagy hasznára fog válni a közlekedés gyorsaságát illetőleg.

Vidéki rövid hírek.

* Váz a mult héten nem mindennapi ünnepeidnek volt tanja.

Peitler Antal új kath. püspök nagyszerű beiktatásának ünnepe volt ez; az új főpapot Gasparik Kázmér székese gyházi prépost fődvözlő díszes alkalmai szónoklattal. Majd az egyházi szertások végeztével fnyesen rendezett lakomához gyárt a vendégsereg színe-java, mely alkalommal az új püspök ő méltóságának egészsége- s boldogságáért vidám poharakat közeztünk — talpra esett toásztok közben.

Ő méltósága azzal adá jelét nemeslelkűségének, hogy mingyárt ez ünnepeid alkalmával a vázei süketmóda-intézet alapítókéjhez 200 pfrtal járult.

* Nagy-Várad környékéről nem épen kedvező tudósításokat veszünk. Mindkét Körös erősen megáradt, s a vörös és vödöket minden pillanattal elöntésének fenyeget. Telgeden a hidat, Váradon pedig az uszodát már is elsodorták a habok; más helyeken pedig a házakat is. A kaszálónok reuden lévő szónát a víz takarítá el; a gazdag réteket áradat borítja. — Különbölen a váradiak jól mutatódnak, miután Molnár jól rendezett szántársulatának igen élvezetes estéket köszönhetnek. Nem rég László vendégszerelpe ott, László, a pártalan „Skót nemes;“ a napokban pedig Szerdahelyi fog ott nehány előadásban föllépni, magával vívű udjónaságnal az itt Pesten szép sikerrel adott két új egy-felvonásos vígjátékot, az „Egy frankvévés“t és „Gyula szerelmét“, melyet egy helybeli sógor lap „Gyulai szerelmé“nek keresztelt el nagy jámboran.

* Az új-szöny-székesfehérvári vasutvonal építése befejezéshez közelget; a földmunkálatok már bevégezvők, sőt sok helyütt a síneket is berakták. Legnevezetesebb a vonalon azon két óriási töltés mely a vassínyeni pusztán végig hosszan tart, továbbá a sárkányúdi átvágás, a mint a vonal a Vértes-hegységen keresztül a móri völgybe tér, — míg a Fehérvár és Buda között részben Baracska és Promontornál lesznek nagyobb szerű föld- és vízművek, amott a váli völgy átöltése egy hídall, itt pedig a dunai partgát. — Az idén még meg fog nyilni az egész vonal, s akkor a pestiek kétféle vasutis is utazhatnak Bécsbe. — Az Új-Szönytől Fehérvárig eső állomások nevei: Csanak-Igmánd, Kisbér, Sárkány, Mór, Bodajk, Keresztes. — Tehát a bodajki gyönyörű vidéki fürdőnek is felvidéki hajnala; — de meg az öreg Csókakő vára sem boronghat oly eszandben magában ott fenn a sziklahegy tetőn; az éjfélenként romjain lengő Hédvérvári Kont szellemét mozdonyok robogása riasztja vissza elhagyott sirjába. — Megritkítja e vasutvonal idővel a Bakony és Vértes rengeteg erdeit is, ugy hogy majd ötven év után a sudaras bítk és eszervad, az összeszokt-font iszalagos erdek helyén csak kopár bércek kapcsodnak az ég felé, s hol egykor Zsohri Jóska biztosan tanýzódott; ott majdan a vaspályai ör tisztelge a robogó vonat előtt. Tempora sic mutantur! Az idők így változnak!

* Folyó hó elején Szeged tájékk hatalmas vihar dühöngött; pusztító nyomát most is érzí a vidék. Szőreg körül az akkor még le nem aratot gabona mind töltött lett téve; Szegeden a távírda-épület egyik falát bedöntötte az erőrohamm orkán, több vízi malmot elcsúlyesztett, sok gabnasszállító hajót részint megromgált, részint alámerített a habokba; Új-Szeged táján pedig egész ménest — mintegy 300 darab löblő állót és 25–30 embert kergetett a Tisza hullámaiba, kik ott is veszték menethetelénül. —

* Békés-Csanáb lakott egy eszinos parasztleány, s emélfolyva természetes, hogy akadt leány, ki belebolonduljon. Ebben még semmi különös sincs, és nem is kerül volna soha az ő szerelmi historidjok a Képes Újságha, ha — no de mondjuk el a mlnt következik. A legényt a tavasszal elvitték katonának. Oda is ember kellett. Elbucszáltak a szeretőik keserves könyök közt, a fiu jegyesét apjának felügyeletére biza, állítván, hogy majd vissza jön ő a háború végével ha el nem esik; várakozókké aztér a leány reá, a mint illik, ha pedig elcsúszk: menjen fűrjhez máshoz, szintén a mint illik. — De a leánynak hosszú volt az idő, be sem várta a háború végét: viszonyt kötött szomszéduram fiával. — Az argus szemű apa, kinek gondviselésére volt biza a leány, átlátott a szítán csakhamar, s hozzá akart állni fíádrát. Nagy dics kóst vet tehát, s az új szeretőt több halálos szurással irgalmatlanul le-

teríté. — A gyilkos börtönbe vitették. A lányról nem szól a krónika. — A szegény katonaiu pedig állja a strázsat Talloroszághban, vagy pedig hever a táborniz mellett, elnézi a csillagokat, és gondolkozik nagy Magyarországról, nagy Magyarországhban Csaba városáról, és Csaba városában arról a kis lányról, kinek jó édes apja ugy gondját viseli; majd ha visszajönnek: vig lakodalmot lesz, vig lakodalmot után pedig vig boldogság... S míg a szegény fiu imig gondolkozik, — édes apját tán épen azon pillanattban buzza fel itthon a lóhár az akasztófára.

* Topolyán, Bácskában Jul. 17-kén nagy tűz volt, mely 10 házat elhamvasztott, azonkívül emberélet is lett a lángok martaalékává. — Biztosítva voltak-e a házak közül; nincs tudomásunkra.

* Nógrádban és Hevesben oly nagy szárazság van, hogy mire még a legöregebb emberek sem emlékeznek: a Zagyva vizen egészen kiszáradt. A kutakban viz csak győden akad, azokban is csak a völgyben levők közül. Eső már régen nem volt, minek következtében a lóherések egészen kikétek, a legelőket a fiu gyökere is kiszáradt; — Komárom megye udvardi részéről szintén nagy szárazságról panaszkodnak, ott azonban még egy uralkodni kezdő betegség is tetézi a csapásokat, nevezetesen a sorvadásnak egy új neme, mely nehány hét alatt megüli áldozatát; a beteg az élet utolsó percéig jó étvágygúval bír, és szentil hiszi felgyógyulását; voltak esetek midőn az ily nyavalyában szenvedő a halál előtt alig egy negyedórával érzé magát legkönyebben, s beszállt meggyógyulásáról.

Adomák.

* Produktálta magát a zuáv-színész a hangutánzásban s a többek közt a malacnyifogást oly jól utánzá, hogy az egész közönség elkezdett újongani.

— Ez még semmi! — kiáltott egy barna arcu bő bugyogós zuáv a hallgatóság közül — én még jobban tudám visszaadni azt a malaczhangot!

Rajta hát! föl vele a színpadra! kibábil a katonaság. A zuáv föláll, elkezd valamit nyakgatni bő zubbonyá alatt; az utánzás non plus ultra tökéletes.

A közönség tapsol, tombol s hát egyszer a láрма közben csak kinyírik ám a hangversenyző malacz természetű minőségben a zuáv zsebéből. — S lőn még nagyobb kacagás.

* Az „Eskü“ című operában van egy ária, mely így kezdődik:

„Oly szépen dalolok.

Ha velem van ő...“

E sorokat dalogalt a egy francia tisztcsoko sátorában szőnyű felkesedéssel, miatt egy zuáv csak beordított hozzá:

— No hisz ugyan látszik, hogy most ninesen veled!

* Kérdi a bakát a tábori fuvarparaszt:

— Ugyan katoná uram! Ilyen meleg időben hol tartják el a húst, hogy el ne romoljék?

— Hó atyafi, hát ilyen veszett forróságban csak fűlőkröt vágunk le gyszere.

— De hát a másik fele nem döglük meg?

— Már az az ő dolga.

Irodalom.

* Megjelent „Adatok a művészet történetéhez“ írta Ormós Zsigmond. E műnek némi előleges ismertetésül mult számunkban közöltük volt belőle egy kis önálló részletet, mlnt mutatóványt. E mutatóványból téjékozhatják magokat olvasóink az egész műre nézve. Annnyit azonban szákségesek tartunk megemlíteni: hogy Ormós ur jelen munkája e nemből irodalmunkban az első, tehát új pházist nyitó mű. Szerző tanulmányai szövegcsere érdekesekek s értékesek, — nagy hiányára szólal mindazáltal e kötetnek a nehezkes, sokszor magyartalan styl.

A könyvet Hercz János nyomdája igen szépen állítá ki. Kapható Pfeifer Ferdinándnál 3 uj fírtér. — * A Csengeri által szerkesztett buda-pesti szemle XVIII—XIX-ik füzeteti is megjelentek, több tudományosnak látszó, több tudományosnak látszani akaró, és végre, egy sok epével, de semmi tudományosságnal irt ezikket közvén.

* „Hazánk” második évi folyam, első és második füzet. Szerkesztő Török János. Az előbbeni füzetekhez hasonló érdekes és élvezetes tartalommal, többnyire hazánk történetéből merítve. Van egy csinos könyvismertetés is benne; Vitéz János, a híres főpap — Mátyás király egykori nevelőjének sírköve.

* Történelmi beszédek, írta Ábrai Károly. 2 kötet. Reményre jogosító mű. Kapható Pfeiffer bizományában —

* Ismert regényírónk P. Szathmáry Károlytól közelebbi Kozma nyomdájából egy új történelmi regény fog megjelenni „Izabella” czímmel. János király nevének változtatás mellett tartalmazza, az utolsó nemzeti királyunk életét. A tárgy nagyon érdekes, hiszünk hogy azt szerző ismert élvezetes modorban dolgozta fel. — Abonyi Lajos, a miut halljuk, szintén regényen dolgozik, melynek főalakja a népdalok egyik hőse leendő.

év mulva saját neve is benn lesz a csódlírdetések között.

— A fürdői szokás szerint, minden elvesszett vagy megtalált portékát trombitaszóval hirdetik ki. A derék trombitás tőle kitelhető hűséggel akarván legközelebb eljánni, hangosan kiáltja: a ki egy margirozott (emailirozott) gyűrűt megtalált, adja vissza.

— Réthy Mihály fiának egy kis tökély gyűjtőnek, mit valamelyik életbiztosító-intézetbe akarnak betenni. Milyen boldog nemzet vagyunk mi, nekünk van mindig egypár száz emberünk, kit gyámolitanunk kell. No, de azért vagyunk nagylelkű nemzet! — Vagy tán jobb lenne, ha kevésbbé volnának nagylelkűek, hanem azok is kevesebben volnának, kik en szép erényt gyakorolni lehetne.

— Kisfaludy szobrához már kész a talapat. Sokan mondják, hogy a szobor nagyon ügyetlen, és kár fölállítani. Azzal vigasztaljuk magunkat, hogy Kisfaludy köpenyben fog állni, s ha a szobor nagyon esetlen, akasztunk rá egy nagyobb köpönyeget, s aztán nem látszik a hiba.

— A füredi nagy színház ügye a pénzkérdésben megakadt. — A nagyszerű terv megvan, s ha majd néhány évtizedig a fiókban hever, elmondhatjuk róla azt, mit némely hölgyről ki a sötét nyón sétál, hogy megöregedett, de azért szépen ki van ám pingálva.

— Mig az egész világ arra törekszik, hogy a barbarokat szeledítsék, Mayer ur, a a füredi nagy vendéglős épen az ellenkezőre vállalkozott, s a mi különös, épen a szelid récéket változtatja — vaddá.

— A somogyi parton fekvő Szamárdi nevezetű helység lakosai erősen vitatják, hogy az ő falujuk voltaképen Szamárdi! Hagyják el a vitát, elég baj már itt az atyafiság is, — aztán a számár sem azért lett ostobának kiáltva, mert számárnak hívják; hanem gyanussá lón, hogy mindig csak a birkák közt conversál.

— A somogyi parton sebesen foly a munka a vasuton, mely a jövő évben kora tavaszon átadatik a közhasználatnak. Hej, ha a „Kis tükör” ezt megjövendölte volna!

— A gabona ára itt is rettenetesen le szállván, gazdáink nagyon elszomorodtak. El is lehet, kivált az olyanak, kinek felesége és leánya negyven rőfös szoknyában jár, s a zabnak és árpának mérőjét egy forintjával tudja csak eladni, — hány mérőt kell eladni, hogy csak egy szoknya ára kikerüljön?

— A szőlősgazdák nem igen várnak jó termést. Egyébiránt azt tapasztalom én, hogy a termés bősége vagy szűk volta végtére is mindegy; mert a sokat is megisszák, s ha kevés van is, megélenek az emberek.

Vegyes hírek.

* Folyó hó 26-dikán Kecskemét városát nagy csapás érte. Az ugyanazon napon itt a fővárosban is dühüngő szélvész ott még nagyobb mértékben dúlta ki magát. Alig van a 40—45 ezernyi lakosu városban ház, mely kisebb nagyobb sértést ne szenvedett volna, számtalanak pedig, mint például a vasuti szép indóház épületnek tetejét egészen ledöntö az iszonyu erővel rohanó zivatar. — Kecskemét

díszre: a magas ref. templom sugár tornya szintén igen megrongáltott. Nagy rézfedelét a vihar megingatá, majd iszonyu recsegés-ropogás közben lesújtá magas levegő helyéről. A torony főkupája mintegy 200 lépésnyi távra lőketett a templom előtti térre, részben pedig a közel házak egyikének ndvarára. A nehéz ércoszilag majd két ölnyi mélységre vágódott be a földre. A rézétetőzet másik része a parochiális épületek egyikére zuhant, annak tetejét sulyával behorpasztá, s az ablakok vasrácsosozatát összevissza puzta. A katolikus templom tornyáról pedig a keresztet törte le vihar. Sőt még emberélet is esett áldozatul. Három gyermek, kik a mezőségen pástorkodtak, a a nagy szemekben hulló jég által agyonvertett, egy kis leányt pedig az esőlével megtelt árokba sodrott a szél, — s ott fuladt meg szegény. — A szőlők, a gyümölcsös kertek, a még aratlan gabona mind tönkre vannak téve. A szegény föld- és kertmívelő nép lehagolt-sága rettenetes. A borzasztó zivatar emléke sokáig meg fog még látszani az alföldnek ez egyik híres városán.

* Zimonytól egy ladik a nándorfehérvári partra akarván a Dunán átvezni: egy szerb gőzös által földfordítatott; a benneülők közül nyolczan elmerültek, egy fiatal 15 éves leányt sikerült csak kimenteni (talán krinolinja segédelmével?) A leánykának édes anyja szinte az elveszettek között volt; most a szelvény teremtés közel van az örüléshez fájdalom miatt, s már többször megakará kísérteni a a habokbaugrást, hogy édes anyját újra föllehesse — túl a siron.

* Mármaros felső vidékén a farkasok a nyár daczára nagyon garázdálkodnak. Az erdők mélyéből falkástól rontanak elő, s míg a nép férfiai a bányákban dolgoznak, a védtelen helyégekből könnyű-szerrel ragadozzák el a szegény marmarosi munkás családját tápláló kecskéket. — Bezzeg nem jó volna Mármarosban s a b ó n a k lenni, hátha valami rövidlátó farkas a kecskekomával összevetészené a majszter uramat.

* A parádi fürdő, mint írják, ez idén rendkívül élénk. Nemesak a közel Cserhát és a Mátravidék lakói keresték föl e kellemes gyógy- és mulató-helyet, hanem még a távolabb Tiszatájáról is sokan érkezének. Jó is az a hegyi friss levegő a bugaczi port után.

* A kalocsai sirkerten egyik emlékkövön ily felirat véltatható: „Id nukszig hős N. N. meghalt féltelenül.“ De ez már csakugyan méltán versenyzhet a híres debreczeni sirirattal: „Itt nyugszik X. Y., ki született Debreczenben, és meghalt hasrágásban. Csakhogy ez utóbbiban legalább több orthografia van.

* Zemplénmegyében Homonna mezővárosa közelében Szopkócson e hó 9-én egy 7 éves kis leányt a farkasok a templom ajtaja előtt téptek széjjel, mielőtt még segély érkezhetett volna. Ez is öszhangzik ama tudósításunkkal, melyet szintén a felső vidéken eső Mármarosból veszünk, a farkasok ragadozásairól.

* Nagy-Szebenben már régóta várják a kolozsvári színtársulatot, mig nem végre Havi ur elérkezett színészeivel s színésznőivel, s bérletet nyitott 12 előadásra. A szebeni közönség, melynek pedig csak kis része magyar, — oly lelkesültséggel fogadja Tháliának nem-

Irodalmi jelentés.

Megjelent a

„TÁROGATÓ” (Hadi események képekben)

II. füzetre következő tartalommal:

Gróf Schlick Ferencz (arczképpel) Olaszországi háború. (Átmenet a buffalórai hídon. Castenedolói főhadiszállás; Franciaia tábori kórház; Roham Magentánál, czimü képekkel); B. Benedek altábornagy képpel; Napoleon tábornok (képpel); A franciaia vontesőví ágyú (képekkel) Tarkaképek, jellemások, adomák s apróbb események az olasz hadjáratból. A marengói csatater; Érzékeny jelenet a csatamezőn; Windishgrätz herczeg; A péntek nap; Egy angol az osztrák hadi foglyokról; Magenta; Garibaldi Castenedolónál; Le Zouave; Egy nap III-ik Napoleon tábori életéből s. a. t.

Mellékletül, egy nagy csatákép,

ütközet Marignanónál.

Előfizetéseket Aug. 20-káig mind a 4 füzetre folyvást elfogadunk 2 ft. 80 új krral. Minden beérkezett előfizetésre a 2 első füzet azonnal elküldetik (bérmentesen), a két utóbbi Augustus hó folytán.

Az előfizetések bérmentese a Tárogató kiadó hivatalába (Feldmásoz 10. szám) küldendők.

Mi hír Budán?

Valahogy meg ne csalassa magát az olvasó, — ezen újdonságok Füreden készültek, és csak olyan jó lélekkel adjuk pesti hírek gyanánt, mint mikor a pesti kalapokba ragasztják az aranyos papírt, melyre czifrára van fölírva, hogy Párisban készültek a St. Honore utczában. Persze, ez szebben hangzik, mintha azt mondanák, hogy Pesten az öt-pacsirta-utczában.

— B.-Füreden a nagy-vendéglőst a vendégek szídják, hogy egyetlen külföldi lapot sem hordat; ha nem is a hazai, de legalább a külföldi vendégek miatt. Mentségetül a vendéglős urnak annyit mondhatunk, hogy magyar lapot is csak kettőt hordat; az is egyik a hivatalos lap, mit tán a hirdetések miatt rendelt meg, legalább elképzeltelhi mindenki, hogy ha a nagy-vendéglői étlap szerint él, néhány

zeti nyelvtünkön szónokló papjait; a színház-
nak mindvégig tömve volt minden zuga, a leg-
első páholytól a legutolsó karzati helyig. Ez
nagyon szép a szebeniektől, de mint mondják,
meg is érdemlé Havi ur társulata a kitűnő
részvétét, sikerült előadásai által nem kis él-
vezetet nyújtván a művészet barátainak.

* Zala-Egerszegen a régi időkben
egy szintársulat működött, azonban nem va-
lami fényes sikerrel. Azok a jó szívű régi tá-
blabírák megszánták szegény ördögöket, s a
nemzetiség kóbor apostolainak fölségelésére
néhány száz forintot adtak össze, sőt hogy a
jövendőről is gondoskodjanak: alapítványt tet-
tek le e szép célra. A mult hetekben Szuper
társulata működék Egerszegen, s vette föl a
„rég jó táblabírák“ alapítványának ille-
tő kamatját, — bár a pártolás most már
meglehetősen volt, sokkal jobb, mint akkor haj-
danában, midőn az alapítvány letétezt, —
azonban a közönség részvéte bármily forró le-
gyen is, nevezett segélypénz sohasem fog fö-
lölegessé válni, miután a városnak népessége
csak alig haladván meg a 4000-et, egy szin-
társulat eltartása ily kis városban, nem köny-
nyű dolog, kivált ha a társulat huzamosabb
ideig maradna.

Egyébiránt Szuper társaságáról sok szé-
pet írnak, különösen magát az igazgatót mint

kitűnő komikust, továbbá Gárdonyit, Jánosit,
és Baloghot emelvén ki; a nők közül Szuperné
és Országhné tetszetek leginkább; ez utóbbi
különösen mint népdalaink kedves éneklője.

* A Szolnok melletti tiszahajlati csárdá-
ban nem régiben hét egyént legyilkoltak. A
tettesek egyike a híres alföldi rabló: D o k t o r
J ó s k a azonban börtönbe került; a napokban
a tömlőcztartó, a mint hozzá belépett, nagy
bámulatára a betyárt fölkasztva lelé. Ugyanis
az, habár keze, lába nehéz vasba volt is ver-
ve: valahogy lerángatá az eszmáit, s kezei-
nek alig mozgathatása daczára is sikerült erős
vaszonkapczáit nyaka körül tekernie, és ma-
gát a börtönajtó fölötti vasablakrostélyra föl-
függesztenie. — Maga vitte magán véghez azt,
mit a hóhér ügyesebben végrehajtott volna.

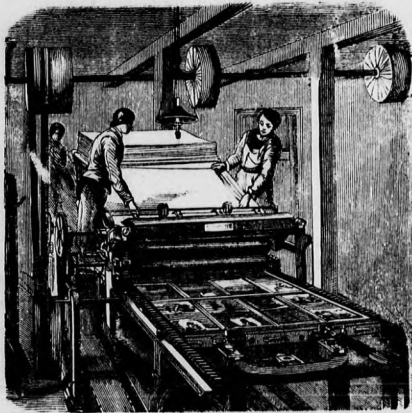
* Tüzesetekről, jégverésről, szóval min-
den elemi csapásokról bősegesen jönek a tudó-
sítások. Alig győznék mindnyáját elősorolni.
A legközelebbiek közül csak azon mult vasár-
nap jégvihart említjük meg, mely a budai he-
gyek mentében távozott el nagy zúgással,
mennydörgéssel. E zivatar Fehérmegyeének
egyik legtermékenyebb részét: a váli völgy
déli táját verte el. Baracska, Kajászó-Szent-
Péter, Velencez, szintén szenvedtek. A mint
halljuk, ez esetben a magyar biztosítótársulat
is tetemesen érdekelve van.

* Folyó hó 27-kén délután a villám a
keeskeneti utczában leütött, az udvarra azon
házban, hol a két törökűzhöz czimzett kávéház
van. Azonban emberélet nem esett szerencsére
áldozatul. Ugyan e zivatar alkalmával a kö-
bányai, promontori és tétényi szőlőhegyek is
nagyobb részt tönkre verettek a jég által, mely
mogyorónyi nagyságban hullott. A Duna ez
esőzések következtében újra nő.

* Egyre mást folynak fővárosunkban a
különféle intézetek vizsgálatéllé, a fiatalság
pedig oszlik haza; senkinek sem fáj ez any-
nyira, mint a kávéház tulajdonosoknak, hol
sok billard busul a nyáron át őrösen. — A nő-
növeldekvizsgálatai is mostanában tartanak.
Ezeké közül különösen kiemeljük Stankó-
Csapliczky Lilla asszony kedvelt intézetének
próbatételeit, melyek f. h. 28-kán mentek vég-
be szép számu hallgatóság előtt. A növendé-
kek szép tanjelét adták képességüknek, ajánl-
ván egyszersemind e szemebetűnő eredmény ál-
tal a szüléknek e jól szervezett neveldeit.

* Meyerbeer híres operája a „Ploer-
meli bucsu“ melyet a háborus időben egé-
szesen elfeledtek: újra az újdondászok tolla alá
kérh. Azt mondják ugyanis, hogy nemzeti
színházunknál erősen készülnek rája, hogy
még e nyár folytán szüre kerülhessen. —

Felolós szerkesztő és tulajdonos: Vas Gereben. — Kiadó: Werfer Károly.

Werfer Károly,

KÖNYVNYOMDÁJA „GUTTENBERGHEZ“

Pesten, feldunator, gr. Nákó házban 10-ik szám alatt.

Elvállal mindennemű tudományos, szépirodalmi, képes és díszmunkát; valamint
művészeti s kereskedelmi munkák színes, aranyozott, vagy fekete nyomását: egyszer-
semind időszakos folyóiratok, és napilapok kiállítására is teljesen föl van szerelve. E nyom-
dával egyesült

HASKE és TÁRSÁNAK

fametsző, dombornyomó, aczél-, réz- és kömetsző műintézete, készít s elvállal: aczél-
metszést, olajfestékes és színyomatú képeket, mindennemű dísz- és éknyomatot, aczél-
képeket, váltókat, számlákat, czimnyomatokat, látogatógjegyeket sat. sat. s mindezt a
megrendelés szerint fekete vagy színes nyomásban. Készít továbbá mülmezeket írásra
és vízjegyekre.

Hartleben R. A. könyvkereskedésében

Pesten, Váci-utca 17. sz., kapható:

Bajza. Világtörténet. A hajdankor. 2 k. 2 ft. 30 kr.
Bernard K. A. A koros hölgy, ford. Pot'vi S. ára: 54 kr.
Bors és paprika. Adoma gyűjtemény, 4 füzet, ára: 72 kr.
Boz. Twist Olivér. 3 köt. 1 ft. 5 kr.
Bulver E. J. Éj és korány Angolból ford. Vajda P.
3 köt. 1 ft. 80 kr.
Cicero, Marcus Tullius. A kötelességekről magyarul,
Szalay L. által. 1 ft. 42 kr.
Cervantes. A bőkezű szerető, ára: 54 kr.
Cooper. Az utolsó Mohikán 2. köt. ára: 1 ft. 60 kr.
Csokonai M. minden munkái 2 köt. 4rét. 5 ft. 80 —
Eötvös báró József. A házasságok vígjáték 5 felv. 28 —
" A falu jegyzője. Regény 3 kötetben 4 ft. 76 —
" Magyarország 1514-ben Regény 3 köt. 4 ft. 20 —
Fanni hagyományai 2 füzet 1 ft. 42 kr.
Flygars Carlen E. A sziget rózsája. Svéd regény
2 köt. 1 ft. 60 kr.
A francz. forradalom története. 2 ft. 64 kr.
Galletti. Egyetemi világrajz ford. Falk M. 40 fa-
meczvényvel és 21 színezett térképpel. Nagy 4rét
ára: füzve: 5 ft. 30 kr. kötve: 6 ft. 90 kr.
Hahn Hahn Ida grófnő. Forster Zsigmond. Német
regény. 42 kr.
Hahn. Cecil. Német regény 2 köt. 1 ft. 42.
Hanak K. J. Az emlősök és madarak képes termé-
szetrajza. Nagy 8rét kötve 7 ft. 90 kr.

Szép és czélszerű

karácsonyi, új-évi, ünnepi

és

alkalmi ajándék.

GYÖNGYÖK ÉS VIRÁGOK

a

magyar költészetből.

Jókay M. Hétköznapok. 2 kötet. Ára: 72 kr.
Jászay Pál. Magyar nemzet napjai a mohácsi véz
után I-ő kötet 4 ft. 20 kr.
Kemény Zs. Gyulai Pál. Regény 5 kötetben 1 ft. 80 kr.
Üjalföldi regénytar. 24 kötet. Ára: 8 ft. 40 kr.
Üjalföldi regénytar. 15 kötet. Ára: 4 ft. 25 kr.
Nagy M. Hortense grófnő franciaiból ford. 1 ft. 34 kr.
Nagy Ig. Hajdan és most. 2 köt. 1 ft. 40 kr.
" Meny és pokol 3 füz. 88 kr.
Nemzeti képes és verses könyv 70 képpel 1 ft. 92 kr.
Panzownó. Thyrnau Tamás, Reg. 4 köt. 2 ft. 46 kr.
St. Roch. Regény 4 köt. 3 ft. 15 kr.
Pálffy Albert. Magyar millionár. Regény 72 kr.
Peregriny E. Mythologia a két nembeli ifjuság szá-
mára 16 képpel 1 ft. 42 kr.
Rajcsány J. Magyarország története. 88 kr.
" világogyetem vagy is a földnek képe 4 aczél-
és fametszvényvel. 1 ft. 42 kr.
Sparks Jared. Washington élete. 2 ft. 80 kr.
Székényesi. Demokritusi, cseppék 2 füzet, 36 kr.
Vallan Dr. Antal. Új kézi és iskolai atlasz. 2 ki-
adás. A földirat és statisztika jelen állásponthoz
alkalmazta Dr. Falk M. 19 színezett földképpel.
4rét. Ára: 2 ft. 64 kr.
Varren S. A. tőzész. Angol regény. 42 kr.